
Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, από το Ίδρυμα Ωνάση, στην εξοικείωση παιδιών με αυτισμό σε ένα αεροπορικό ταξίδι

2018/03/29 21:00 στην κατηγορία ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΑ

Έχετε σκεφτεί ποτέ πόσο εύκολη ή δύσκολη είναι για ένα παιδί με αυτισμό η διαδικασία ενός αεροπορικού ταξιδιού;

Μπορείτε να φανταστείτε πώς ερμηνεύονται τα αμέτρητα αισθητηριακά ερεθίσματα του αεροδρομίου από τα παιδιά αυτά και τι συναισθήματα τους προκαλούν;

Γνωρίζετε τι θα μπορούσατε να κάνετε εσείς, αν συνταξιδεύατε δίπλα σε ένα παιδί ή ενήλικα με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) και είχε απρόσμενα μια έντονη αντίδραση λόγω άγχους;

Η μετακίνηση με αεροπλάνο ενός παιδιού ή ενήλικα με ΔΑΦ δεν είναι πάντα ζήτημα αναψυχής. Συχνά, παιδιά και ενήλικες απαιτείται να ταξιδέψουν και να διανύσουν μεγάλες αποστάσεις για το ζωτικό θέμα των θεραπειών τους.

Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν είναι πολλές φορές εφικτό, καθώς η όλη διαδικασία του αεροπορικού ταξιδιού είναι αρκετά αγχογόνα (φωτεινές πινακίδες, θόρυβοι, διαρκείς μετακινήσεις, αναμονές, καθυστερήσεις, διαδικασία απογείωσης και προσγείωσης, πιθανές αναταράξεις κ.λπ.).

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, οι γονείς παιδιών με ΔΑΦ διστάζουν να επιλέξουν το αεροπλάνο ως μέσο της μετακίνησής τους. Και με δεδομένο ότι περίπου 1 στα 68 παιδιά του γενικού πληθυσμού διαγιγνώσκεται στο φάσμα του αυτισμού, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι αυτό είναι ένα ζήτημα που αφορά πολλούς ανθρώπους. Ωστόσο, επειδή είναι και ζήτημα πολιτισμού και παιδείας ο τρόπος με τον οποίο θα το προσεγγίσουμε, πρόκειται τελικά για κάτι που μας αφορά όλους.

Έχοντας, λοιπόν, ως στόχο το να μπορέσουν και παιδιά με ΔΑΦ να «ανοίξουν» τα φτερά τους, το Ίδρυμα Ωνάση δημιούργησε ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το «Boarding Pass στον Αυτισμό», το οποίο περιλαμβάνει τέσσερις άξονες: α. προσομοίωση διαδικασίας αεροπορικού ταξιδιού για παιδιά με αυτισμό, β. δημιουργία ενός εκπαιδευτικού εγχειρίδιου με κοινωνικές ιστορίες για θεραπευτές και γονείς παιδιών με ΔΑΦ, γ. εκπαίδευση μέρους του προσωπικού που εργάζεται στον Διεθνή

Αερολιμένα Αθηνών και της AEGEAN, καθώς και δ. δημιουργία ενός ενημερωτικού εντύπου για όλους τους ταξιδιώτες.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ειδικής αγωγής δημιουργήθηκε από το Ίδρυμα Ωνάση, σε συνεργασία με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τελεί υπό την επιστημονική αιγίδα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και έχει την υποστήριξη της AEGEAN. Ειδικότερα την επιστημονική ευθύνη του προγράμματος έχουν η κα Αγγελική Γενά, Κλινική Ψυχολόγος και Καθηγήτρια στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και η κα Κατίγκω Χατζηπατέρα-Γιαννούλη, Κλινική Ψυχολόγος και Affiliate Fellow της Βρετανικής Ψυχολογικής Εταιρείας. Λεπτομέρειες συνολικά της δράσης παρουσιάστηκαν σε προγραμματισμένη συνέντευξη Τύπου την Πέμπτη 29 Μαρτίου 2018, στο Κέντρο Τύπου του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών.

A. ΣΤΙΣ 2 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΑΥΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΑΦ ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΤΑ «ΦΤΕΡΑ» ΤΟΥΣ!

Η αρχή έγινε με ένα ανοιχτό κάλεσμα από το Ίδρυμα Ωνάση. Από τη διαδικασία προέκυψε μια ομάδα παιδιών, η οποία μαζί με τους γονείς και τους θεραπευτές ακολούθησε την προβλεπόμενη διαδικασία προετοιμασίας για ένα αεροπορικό ταξίδι, μέσα από ένα άρτιο και ολοκληρωμένο επιστημονικό πρόγραμμα απευαισθητοποίησης.

Το πρόγραμμα θα κορυφωθεί τη Δευτέρα 2 Απριλίου, Παγκόσμια Ημέρα Αυτισμού, με την επίσκεψη των παιδιών αυτών, των γονέων και των θεραπευτών τους, στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών για μια προσομοίωση αεροπορικού ταξιδιού.

Η προσομοίωση θα ξεκινήσει από την είσοδο στις Αναχωρήσεις του «Ελευθέριος Βενιζέλος», θα ακολουθήσει όλα τα απαραίτητα στάδια προς την αεροπορική πτήση και θα καταλήξει σε ένα αεροσκάφος της AEGEAN, όπου οι περίπου 30 συμμετέχοντες -παιδιά, γονείς και θεραπευτές- θα παρακολουθήσουν τις προβλεπόμενες διαδικασίες και οδηγίες ασφαλείας που προηγούνται της απογείωσης.

Με την προσομοίωση αεροπορικού ταξιδιού δίνεται η ευκαιρία σε παιδιά και εφήβους με αυτισμό, καθώς και στις οικογένειές τους, να προετοιμαστούν, αλλά και να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες που περιλαμβάνει μια πτήση (π.χ. τον ατομικό έλεγχο του κάθε επιβάτη και της χειραποσκευής του κ.λπ.), καθώς και με το πλήθος των ερεθισμάτων (από τους πίνακες με τις αναγγελίες αναχωρήσεων-αφίξεων μέχρι τις ηχητικές ανακοινώσεις και τις πολλαπλές σημάνσεις).

Η δράση της 2ας Απριλίου ωστόσο δεν είναι το τέλος της, αλλά η αφετηρία της, καθώς έχουν το καινοτόμο εγχειρίδιο που δημιουργήθηκε, μπορεί να αποτελέσει ένα μοναδικό εκπαιδευτικό εργαλείο στα χέρια γονέων και θεραπευτών παιδιών με αυτισμό.

B. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ: ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ, ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΣΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΕΣ

Στο πλαίσιο του «Boarding Pass στον Αυτισμό», δημιουργήθηκε από το Ίδρυμα Ωνάση, υπό την επιστημονική αιγίδα του ΕΚΠΑ, ένα εκπαιδευτικό και καινοτόμο εγχειρίδιο κοινωνικών ιστοριών, το οποίο μπορεί να αποτελέσει ουσιαστικό εργαλείο στα χέρια των θεραπειών και των γονέων σε όλη την Ελλάδα.

Τι είναι οι Κοινωνικές Ιστορίες:

Οι Κοινωνικές Ιστορίες (ΚΙ) είναι μικρές ιστορίες οι οποίες παρουσιάζουν συγκεκριμένες περιστάσεις, καθώς και τον τρόπο εμπλοκής ενός ή περισσότερων ατόμων σε αυτές. Περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικές με αυτές τις συγκεκριμένες περιστάσεις, όπως τα βήματα προσέγγισής τους, τα πιθανά σενάρια και τις ενδεχόμενες αντιδράσεις των εμπλεκόμενων κ.ά.

Χρησιμοποιώντας φωτογραφίες ή σαφή περιγραφή μιας κατάστασης, συντάσσουμε μια κοινωνική ιστορία, με σκοπό να διδάξουμε αποτελεσματικές και κοινωνικά αποδεκτές αντιδράσεις που θα αντικαταστήσουν ανεπαρκείς ή δυσλειτουργικές αντιδράσεις του παιδιού με ΔΑΦ στην εν λόγω κατάσταση. Κατ' αυτό τον τρόπο, αφενός βελτιώνεται η συμπεριφορά του αποδέκτη του εκπαιδευτικού υλικού και, αφετέρου, περιορίζονται πιθανές δυσλειτουργικές αντιδράσεις, όπως το αυξημένο άγχος ή η τάση αποφυγής μιας κατάστασης που συνιστά πρόκληση για το άτομο με ΔΑΦ.

Το εγχειρίδιο αυτό υπάρχει διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή τόσο στο site του Ιδρύματος Ωνάση (www.onassis.org) όσο και σε αυτό του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (www.aia.gr) και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν ελεύθερα να το κατεβάσουν και να το προσαρμόσουν στις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε παιδιού.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»

Στο πλαίσιο της δράσης πραγματοποιήθηκε και η εκπαίδευση του προσωπικού που εργάζεται στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών (μέσα από τους διάφορους παρόχους υπηρεσιών) και την AEGEAN, πάνω σε θέματα αυτισμού και στα εμπόδια που αυτός δημιουργεί σε παιδιά με ΔΑΦ και τους γονείς τους, ειδικά στον χώρο του αεροδρομίου. Για τον σκοπό αυτό οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν τέσσερα εκπαιδευτικά σεμινάρια για περισσότερους από 200 συμμετέχοντες, οι οποίοι έχουν καθημερινή επαφή με ταξιδιώτες.

Μέσα από τα σεμινάρια αυτά, η κα Γενά και οι συνεργάτες της ενημέρωσαν το προσωπικό για τον αυτισμό και τις ιδιαιτερότητές του, για τα σημάδια που πρέπει να

αναγνωρίζουν σε επισκέπτες του αεροδρομίου με ΔΑΦ, ενώ τους έδωσαν και χρήσιμες συμβουλές για το πώς πρέπει να αντιμετωπίζουν και να αναγνωρίζουν μελλοντικές καταστάσεις.

Δ. ΣΥΝΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΑΥΤΙΣΜΟ: ΕΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΦΟΡΑ ΟΛΟΥΣ

Η εκπαιδευτική δράση «Boarding Pass στον Αυτισμό» ολοκληρώνεται με ακόμα μία πρωτοβουλία, τη δημιουργία ενός ενημερωτικού φυλλαδίου για όλους τους ταξιδιώτες. Το φυλλάδιο αυτό, το οποίο μπορείτε να βρείτε στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών (ΔΑΑ), καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή στα επίσημα sites του Ιδρύματος Ωνάση και του ΔΑΑ, προσφέρει πληροφορίες για τον αυτισμό και για τα εμπόδια που αυτός προκαλεί σε ένα παιδί με ΔΑΦ, ενώ συγχρόνως ενημερώνει για τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσατε να διευκολύνετε και να βοηθήσετε, από τη δική σας πλευρά, το παιδί αυτό τόσο στην αναμονή όσο και κατά τη διάρκεια της πτήσης.

Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία στοχεύει ακριβώς στην απελευθέρωση των δυνάμεων αυτών των παιδιών, αλλά και στην ευρύτερη ενημέρωση όλων μας.

ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ, ΔΥΟ ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Οι παραπάνω πρωτοβουλίες παρουσιάστηκαν σε προγραμματισμένη συνέντευξη Τύπου, που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 29 Μαρτίου στο Κέντρο Τύπου του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών.

Τη δράση του Ιδρύματος Ωνάση αγκάλιασε από την πρώτη στιγμή ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του ΔΑΑ, κ. Δημήτρης Δημητρίου, εκφράζοντας τις θερμές μας ευχαριστίες στο Ίδρυμα Ωνάση, όχι μόνο για τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, αλλά και για τις άλλες δράσεις του Ιδρύματος που εκτείνονται σε ένα ευρύ φάσμα πρωτοβουλιών και δράσεων με απώτερο στόχο την ουσιαστική συνδρομή στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, τόνισε μεταξύ άλλων:

«Η δράση που σήμερα λαμβάνει χώρα στις εγκαταστάσεις του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, αποτελεί απόδειξη αναγνώρισης του νέου ρόλου των εταιρειών διαχείρισης κρίσιμων συγκοινωνιακών υποδομών που αφορά στον κοινωνικό τους ρόλο, με έμφαση στη διάχυση κοινωνικών αξιών, καθώς και στην αναγνώριση του ουσιαστικού ρόλου των κοινωφελών ιδρυμάτων για μια κοινωνία με ουμανιστικό πρόσημο που θα προωθεί αξίες κοινωνικής ισότητας, όπως αυτή της ίσης πρόσβασης όλων των πολιτών στα Μέσα Μεταφοράς.

Στο πλαίσιο αυτό, σήμερα, ένα σύνολο φορέων και επιχειρήσεων λειτουργώντας ως μια ομάδα και με διακριτούς ρόλους, επικεντρώνουμε τις δυνάμεις μας στην προάσπιση του δικαιώματος των παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, ώστε να βιώνουν το αεροπορικό ταξίδι χωρίς άγχος και αντίστοιχα, στην υποχρέωση όλων

μας, γονέων, θεραπευτών, συνοδών και βέβαια εργαζόμενων στο αεροδρόμιο, να διαμορφώνουμε συνεχώς τις κατάλληλες συνθήκες για την διασφάλιση αυτού του δικαιώματος.»

Αμέσως μετά, ο CEO του ΔΑΑ, κ. Γιάννης Παράσχης, στέλνοντας το δικό του μήνυμα εκ μέρους του αεροδρομίου, συμπλήρωσε: «Στη σημερινή συνάντησή μας, σε μια μέρα με ιδιαίτερη σημασία για το αεροδρόμιο της Αθήνας, που γιορτάζει τη 17η επέτειο από την πρώτη μέρα πλήρους λειτουργίας του το 2001, παρουσιάζουμε όλους τους άξονες της εξαιρετικής δράσης “Boarding Pass στον Αυτισμό”.

Με μεγάλη προθυμία ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμα του Ιδρύματος Ωνάση, για την υλοποίηση της ιδιαίτερα αξιόπαινης αυτής πρωτοβουλίας παιδείας και κοινωνικού πολιτισμού, με σκοπό τα παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος να αποκτήσουν το δικό τους “Boarding Pass” πριν μπουν στο αεροπλάνο.

Όλοι μας επιθυμούμε το αεροπορικό ταξίδι και η παραμονή στο αεροδρόμιο να προσφέρουν στο παιδί με ΔΑΦ, καθ’ όλη τη διάρκεια της επιβατικής εμπειρίας, μια πλούσια συλλογή ευχάριστων και δημιουργικών αναμνήσεων και εικόνων, χωρίς στιγμές απρόβλεπτες και γεμάτες άγχος. Θα είμαστε αρωγοί με κάθε μέσο στο πλευρό των μικρών επιβατών μας, στην προσπάθειά μας να ανταποκριθούμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες τους».

Η κα Αφροδίτη Παναγιωτάκου, Διευθύντρια Πολιτισμού του Ιδρύματος Ωνάση, στο οποίο ανήκει η πρωτοβουλία της δράσης «Boarding Pass στον Αυτισμό», ανέφερε μεταξύ άλλων: «Την ίδια στιγμή που είμαστε έτοιμοι για απογείωση με το νέο πρόγραμμα “Boarding Pass στον Αυτισμό”, μένουμε προσγειωμένοι στις αξίες του Ιδρύματος Ωνάση που μας έφεραν έως εδώ. Στην αξία για μια ανοιχτή κοινωνία, χωρίς διακρίσεις, και στην αξία της ίσης πρόσβασης στην παιδεία, τον πολιτισμό και την υγεία.

Το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνεχίζει μια παράδοση στην Ειδική Αγωγή, που ξεκινά ήδη από το 1978 και μέχρι σήμερα έχει προσφέρει αξιόλογα και δημοφιλή προγράμματα, όπως το εργαστήριο “Η μουσική αγαπάει τον αυτισμό”, που έχει ταξιδέψει 33 φορές σε πόλεις της Ελλάδας. Το “Boarding Pass στον Αυτισμό” διαμορφώθηκε με την ίδια τεχνογνωσία, την ίδια σκέψη και ενσυναίσθηση που χαρακτηρίζει όλες τις δράσεις Ειδικής Αγωγής του Ιδρύματος Ωνάση.

Πιστεύουμε ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα συμβάλλει ώστε παιδιά και έφηβοι με αυτισμό, καθώς και οι οικογένειές τους, να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες που περιλαμβάνει ένα αεροπορικό ταξίδι, δίχως το άγχος που μπορεί να προκαλεί. Με λογική και ευαισθησία, λοιπόν, ας συνειδητοποιήσουμε ότι ανήκουμε όλοι στην ίδια ειδική ομάδα πολιτών που θέλουν και εργάζονται για μια ισότιμη κοινωνία.»

Τον δικό του χαιρετισμό στην εκδήλωση απηύθυνε και ο κ. Δημήτρης Γερογιάννης, Διευθύνων Σύμβουλος της AEGEAN : «Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι που μας δίνεται η δυνατότητα να συμμετάσχουμε στην εκπαιδευτική δράση “Προσομοίωση αεροπορικού ταξιδιού για παιδιά με αυτισμό και άλλες νοητικές διαταραχές”.

Αποδεχτήκαμε από την πρώτη στιγμή την πρόσκληση, προσφέροντας με χαρά ένα αεροσκάφος μας για τη δράση. Παράλληλα, προσωπικό καμπίνας και προσωπικό εδάφους συμμετείχε σε ειδική εκπαίδευση για να μπορέσει να υποδεχθεί τα παιδιά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ευχόμαστε πραγματικά η δράση να στεφθεί με απόλυτη επιτυχία και τα παιδιά με ΔΑΦ που θα συμμετέχουν να καταφέρουν να ανοίξουν τα “φτερά” τους και να απολαύσουν το ταξίδι τους χωρίς άγχος.»

Κεντρική θέση στη συνέντευξη Τύπου είχαν οι ομιλίες της κας Χριστίνας Παναγιωτάκου, Υπεύθυνης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Ιδρύματος Ωνάση, και της κας Αγγελικής Γενά, επιστημονικής υπεύθυνης του προγράμματος, οι οποίες ανέλαβαν να εξηγήσουν και να παρουσιάσουν τις τεχνικές και επιστημονικές λεπτομέρειες της δράσης.

Η κα Χριστίνα Παναγιωτάκου, μεταξύ άλλων, τόνισε: «Για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα “Boarding Pass στον Αυτισμό” χρειάστηκε η συνεργασία πολλών ατόμων και φορέων. Κοινό σημείο όλων των συντελεστών ήταν ότι πίστεψαν εξ αρχής στην καινοτόμο αυτή ιδέα, αγκάλιασαν το πρόγραμμα του Ιδρύματος Ωνάση και φρόντισαν για την υλοποίησή του ξεπερνώντας τις όποιες δυσκολίες. Επιθυμία μας είναι, τόσο μέσα από το εκπαιδευτικό εργαλείο των Κοινωνικών Ιστοριών, όσο και από το ενημερωτικό έντυπο προς όλους τους ταξιδιώτες, την προσομοίωση του αεροπορικού ταξιδιού και τα σεμινάρια για το προσωπικό, να συμβάλλουμε σε μια ευρύτερη ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε θέματα αυτισμού.»

Από την πλευρά της, η κα Γενά ανέλυσε τους άξονες του προγράμματος και, μεταξύ άλλων, ανέφερε: «Το πρόγραμμα “Boarding Pass στον Αυτισμό” έχει το μεγάλο πλεονέκτημα ότι απευθύνεται στα άτομα με ΔΑΦ σε μια οικο-συστημική βάση: δηλαδή, βοηθά το ίδιο το παιδί, εκπαιδεύει τους γονείς, παρέχει εκπαίδευση στο πολύ πρόθυμο προσωπικό του αεροδρομίου και, ταυτόχρονα, ευαισθητοποιεί τόσο τον μέσο επιβάτη που προσέρχεται στο αεροδρόμιο (μέσω του ενημερωτικού έντυπου που δημιουργήθηκε), όσο και τους θεραπευτές, που θα θελήσουν να αξιοποιήσουν τη μεθοδολογία η οποία αναπτύχθηκε για να απευαισθητοποιηθούν τα παιδιά με ΔΑΦ στη φοβία τους σε μια πτήση με αεροπλάνο, μέσω του εκπαιδευτικού εργαλείου που φτιάχτηκε.»

Ξεχωριστή εμπειρία για τους δημοσιογράφους που παρακολούθησαν τη συνέντευξη Τύπου αποτέλεσαν οι δύο φορές που η κα Γενά τους προσκάλεσε να ακολουθήσουν τις οδηγίες της σε δύο ιδιαίτερα βιωματικά παιχνίδια. Στο πρώτο, οι συμμετέχοντες,

αφού κάθισαν πλάτη με πλάτη με τον διπλανό τους, προσπάθησαν να συνομιλήσουν μαζί του, αντιμετωπίζοντας έτσι παρόμοιες δυσκολίες επικοινωνίας με εκείνες που αντιμετωπίζει ένα άτομο με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος.

Στο δεύτερο βιωματικό παιχνίδι, οι συμμετέχοντες, αφού έκλεισαν τα μάτια τους, άκουσαν ένα απόσπασμα αφήγησης ατόμου με αυτισμό, που περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο βίωσε εκείνο μία συνέντευξη για αναζήτηση εργασίας. Μπόρεσαν έτσι να συνειδητοποιήσουν και τα εμπόδια που συνάντησε στο να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στη συγκεκριμένη πρόκληση.

Βλέποντας, άλλωστε, τον κόσμο με τα μάτια του άλλου, είναι πιο εύκολο να αντιληφθούμε και το πώς νιώθει και τα εμπόδια που συναντά και καλείται να ξεπεράσει. Είναι θέμα πολιτισμού, είναι θέμα παιδείας.